

Teatrul minoritar în Ardeal

Nouile autorizații de teatre maghiare

O reformă a teatrului de mult așteptată: împărțirea pe circumscripții — Cum a fost primită reforma

Ce ne spune dl Ștefan Mărcuș, inspectorul artelor, de la Oradea-Mare

Am anunțat acum câțva timp, că Ministerul Artelor a întocmit și distribuit direcțiilor teatrului maghiar din Ardeal nouile autorizații de teatre, pentru stagiunea de la 1 Septembrie 1924 până la 1 Septembrie 1925. Grație gentileței dlui Ștefan Mărcuș, inspectorul artelor de la Oradea-Mare, suntem acum în măsură a da cititorilor noștri această listă, împreună cu condițiile și circumscripțiile în care vor funcționa teatrele ungurești în stagiunea viitoare.

Circumscripțiile de teatre maghiare

Iată lista nouilor teatre maghiare din Ardeal, împreună cu circumscripțiile, directorii și timpul cât vor funcționa într-o localitate:

Cluj: dr Janovics Jenő, 10 luni.

Arad: director Fekete Mihály; Arad 7 luni, Timișoara 3 luni, Lugoj 1 lună.

Oradea-Mare: Grof László; Oradea-Mare 6 luni, Carăi-Mari 2 luni, Salonta 2 luni.

Satu-Mare: Kovács Imre; Satu-Mare 6 luni, Sighet 2 luni, Baia-Mare 1 lună, Șimleu și Seini 1 lună.

Târgu-Mureș: Szendrei Mihály, Târgu-Mureș 7 luni, Dej 1, Reghinul-Săsele 1, Bistrița 1 lună. **Brașov:** Parlacy Lajos, Brașov 3 luni, St.-Gheorghe 2, Odorhei 2, Miercurea-Ciucului 1, Târgu-Săcuilor 1, Gheorgheni 1.

Alud: Fehér Imre, Alud 3 luni, Turda 2, Zălau și Cehul-Silvaniei 1, Huedin 1, Sighișoara 1, Mediaș 1, Uioara și Gherla 1 lună.

Deva: Eugen Gașpar, Deva 2, Sibiu 2, Ibașfalău 1, Dicioșanmărtin 1, Tușnad 1, Petroșani 1, Hațeg 1, Lupeni 1 lună.

Condițiile nouilor autorizații

Nouile concesiuni — ne spune dl Ștefan Mărcuș — s-au dat de la 1 Septembrie 1924 până la 1 Septembrie 1925, fiind condiționate de respectarea tuturor legilor și regulamentelor în vigoare, privitoare la trupele ce dau reprezentații într-o limbă străină. Trupele nu pot angaja decât cetățeni români și vor trebui să ia măsuri din timp, ca artiștii lor să fie asigurați în ce privește remunerația și vărsarea pensiunii. Ele vor avea să notifice din timp Ministerului, prin inspectoratul respectiv, repertoriul și persoanele care rolează.

Repertoriul va avea să fie în așa fel alcătuit, ca să fie menit propășirii artei și formării gustului public în această direcție, iar mijloacele de realizare să nu aducă nici o turbare ordinei publice. Afizele și programul conform decretului Ministerului, de Interne, au să fie redactate și în limba statului.

Ministerul va anunța fiecărei trupe ordinea lunilor cu localitatea unde va avea să dea reprezentații. Totodată Ministerul pune directorilor în vedere, că au să pună la dispoziția trupelor românești, fără nici o pretențiune, scenă, decoruri, luminat și încălzit, iar trupele românești

au să notifice direcțiilor de teatre cu zece zile înainte, că au sălă.

Cum a fost primită reforma

Reforma de mai sus, care consistă în împărțirea pe circumscripții și în interzicerea angajamentelor de peste graniță, este poate singura măsură a guvernului român, care — deși a fost adusă la cunoștința celor interesați încă din săptămâna trecută, n'a provocat până acum nici un protest în presa ungurească. După cum se vede din atitudinea aceasta, directorii teatrelor ungurești și-au dat seama numai decât de însemnătatea ce-o are pentru ei faptul, că au să dea reprezentații în mai multe orașe și nu trebuie să vegeteze pe o singură scenă, ca până acum. A trebuit o inițiativă românească, pentru că și publicul maghiar din orașele mai mici să poată avea teatrul propriu.

De aceea singura împotrivire, încercată de directorul teatrului din Oradea-Mare, a rămas fără răsunet. Dl Parlacy, directorul în chestiune a arătat dealții în explicațiile sale, că repartitia pe circumscripții înseamnă îmbogățirea directorilor de teatre, deci și a sa, dacă primia circumscripția Brașovului. Despre gestul său vom vorbi însă mâine, când vom arăta pregătirile făcute pentru înființarea unui teatru românesc la graniță.

Un nou popor înrudit cu Ungurii

Citim în „Uj Kelet” că niște savanți americani au descoperit în China un popor turanic, necunoscut până acum.

Noul popor — scrie „Uj Kelet” — seamănă etnograficește cu Ungurii.

Tratatul de Barabás—Bernády

Aflăm din „Ellenzék” că d. deputat Bernády György a plecat la Arad, unde a avut importante convorbiri politice, referitoare la chestiunile partidului maghiar, cu renumitul om politic al ungurilor dr Barabás Béla, supranumit „tigrul”.

D. Bernády s'a reîntors eri la Târgu-Mureș.

Placă comemorativă lui Ady în Dobrișin

Urmând pilda Ungurilor din Ardeal, scriitorii din Dobrișin au hotărât să așeze o placă comemorativă lui Ady pe hotelul „Angol királynő” unde locuise poetul.

Placa comemorativă va fi executată de sculptorul Némethy László iar cheltuielile le va acoperi, hotelierul Németh Nándor.

Desvelirea va avea loc în luna Septembrie a. c.

Aniversarea de 40 de ani a Operei dela Budapesta

Citim în „Ellenzék”: „La 27 Septembrie se vor împlini 40 de ani de când funcționează Opera dela Budapesta.

Clădirea Operei a costat 3 milioane și una sută mii florini și lucrările clădirii au durat nouă ani împliniți.

Presa maghiară

Cercurile culturale ungurești vor serba cu mare fast împlinirea de 40 de ani de activitate a Operei maghiare.

Consecvențele ziarului „Uj Kelet”

După articolul de eri contra guvernului, ziarul sionist publică astăzi un prim articol contra... censurei care, bineînțeles, tot din vina guvernului există de-alungul graniței.

Confratele care astăzi protestează contra stării de asediu și a censurei uită că eri tocmai el era cel care cerea gilașos măsuri excepționale pentru restabilirea ordinii în țară.

Am fi curioși să știm odată ce vrea de fapt bălăiosul ziar sionist?

Reacredința ziarului „Keleti Ujság”

După cum se știe, în Săcuime sunt zeci de mii de Români ma-

ghiarizați cu sila de vechiul regim maghiar.

Statul român, în mod firesc își dă astăzi toate silințele să readucă la legea strămoșască pe cei înstrăinați.

În aceasta nobilă muncă are mari merite vrednicul preot gr. cat. d. Octavian Harșian care, în comunele Crăciunel și Ocland a săvârșit o adevărată operă de apostol al lui Christos.

Atâtă însă în deajuns ca ziarul „Keleti Ujság” să sară ca ars, protestând, vezi doamne, contra violării libertății de conștiință!

Invităm confratele să se ocupe cu chestiunile lui minoritare și să nu se amestece în opera patriotică a celor cari salvează pe Românii rătăciți de pierzania înstrăinării.

Crimele vechii Ungarii nu pot fi respectate de noi. „Românizarea Românilor” este primul act de consolidare al noului Stat românesc.

Navigazione Generale Italiana

Linii repede de lux pentru

America de Nord și de Sud

Vittoarele plecări din Genova pentru:

**Rio de Janeiro—Santos
Montevideo—Buenos Ayres**

Vaporul „Re Vittorio” ..... 7 August
„Duca d'Aosta” ..... 22 „

Pentru New-York

Vaporul „Duilio” ..... 6 August
„Colombo” ..... 28 „

Asistența specială pasagerilor de **București—Genova**
clasa III în cursul călătoriei cu trenul
Pentru informațiuni și reșineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazione Generale Italiana” în București, Calea Grivitei No. 143.

VII-LEA AL VII-LEA

TÂRG-INTERNATIONAL
DIN
VIENA
7—14 SEPTEMBRIE 1924

Cel mai favorabil pentru cumpărături în toate branșele!

Alegerea cea mai bogată! ♦ Prețuri fără concurență!

Succesul târgului de primăvară din Viena
1924 îl arată cei 100.000 de cumpărători

Mare serbare muzicală și teatrală a orașului Viena

Vizitatorii târgului din Viena se vor bucura la prezentarea legitimației eliberate de Oficiul Târgului la călătoria de întoarcere de o **reducere de 50%** pe întreaga rețea a Căilor, Ferate Române

Informațiuni la:

Târgul din Viena, Viena VII.

Precum și la următoarele reprezentanțe onorifice și birouri oficiale de informațiuni din

CLUJ: Consulatul General Austriac, Strada Iulia Manin No. 2.
Sfatul Negustoresc, Strada Iulia Manin No. 1.
Schenker & Co., Strada Regele Ferdinand No. 107.

**Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice**
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii!

Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa, Demeter, Royal, și farmacia Flohr, Hintz